

Welkomstkaarten voor Natuurinclusief bouwen

Zie wat jij kan doen, ga voor groen

NATUUR
VOOR ELKAAR

Gaan voor groen!

Jij gaat voor groen? Geweldig! Een groene omgeving levert je allerlei voordelen. Gevelgroen heeft een isolerende werking. Ook groene daken werken isolerend, houden (regen)water vast en verlengen de levensduur van het dak. Daarnaast heeft de natuur een positief effect op de gezondheid van mensen. Kortom, een groene omgeving is een gezonde omgeving en aanleg van groen in plaats van verharding maakt de omgeving beter klimaatbestendig. Maar groen geeft ook ruimte aan planten en dieren! Vooral soorten die wat extra aandacht nodig hebben kunnen in jouw project een plekje krijgen. Hoe? Bekijk de verschillende welkomstkaarten!

Aandachtsoorten

De provincie Overijssel zet zich in voor de natuur! Een aantal planten en dieren verdienen extra aandacht, omdat ze zeldzaam zijn of vooral in Overijssel voorkomen. Dit noemen wij Overijsselse aandachtsoorten. Met eenvoudige maatregelen in de tuin of straat kan ook jij een aantal van deze soorten een plekje bieden. En naast deze aandachtsoorten profiteren ook veel andere soorten van deze maatregelen.

Het levert jou wat op! Wist je bijvoorbeeld dat een huiszwaluw tot wel 50.000 muggen en vliegjes per week opeet? Dat wilde bijen ervoor zorgen dat de bloemen elk jaar weer zo mooi bloeien? En dat vleermuisjes elke nacht tientallen muggen en insecten vangen? Zo helpen we elkaar!

Welke soorten komen op bezoek?

Vogels als de ringmus en de huiszwaluw komen graag in een stad of dorp, mits er een plekje voor hen is om een nestje te bouwen. Bloemen en planten trekken veel insecten aan, zoals wilde bijen! Bijen met bijzondere namen, zoals de ranonkelbij, de kauwende metselbij, de kleine wespbij en de paardenbloembij zijn bijzonder voor Overijssel en komen graag op bezoek. En insecten trekken weer vleermuizen aan! Zoals de franjestaart, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en de rosse vleermuis, die graag gebruik maken van vleermuiskasten. En voor je het weet heb je een buurt vol bijzondere planten en dieren!

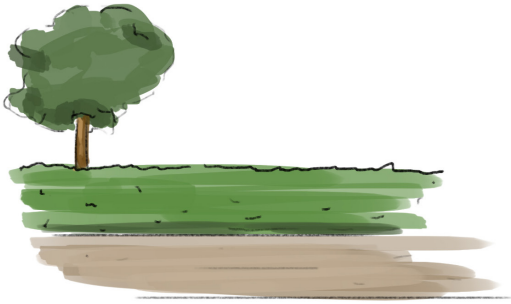
Behoeftte aan meer informatie?

De welkomstkaarten zijn een initiatief van het programma Natuur Voor Elkaar. Meer informatie over dit programma of wat jij kunt doen met of voor de natuur?

Kijk op www.natuurvoorelkaar.nl

Welkomstkaart Ringmus

1

Ringmussen voelen zich veilig in dichte struiken, zoals de meidoorn of sleedoorn!

Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. **Vervang een hek of schutting daarom voor een sleedoornhaag!**

Ze zijn gek op zaden en insecten.

Borders, bloembakken of bermen; strooi er **bloemzaadjes** in! Bloemen zijn prachtig om te plukken, bordenvol lekkere zaadjes en het trekt veel insecten aan! Gebruik bloemen die in Nederland voorkomen.

2

3

Holletjes om in te nestelen zijn soms lastig te vinden. Een nestkast of mussendakpan nemen ze graag in bezit!

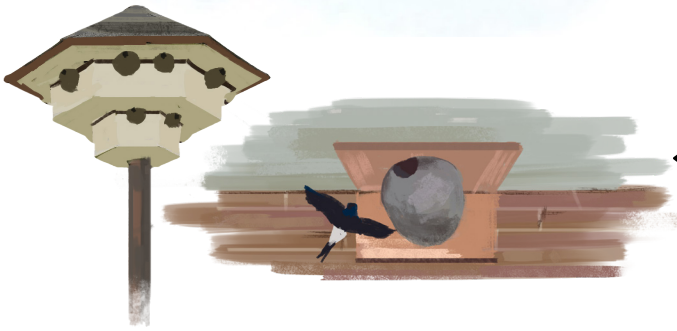
Hang een mussenflat op! Doe dit aan de noord- en oostzijde van huizen. Wist je dat er online vele bouwplaten zijn te vinden om nestkastjes zelf te maken?

Dit wist je nog niet van de ringmus

Grote kans dat je ze al vaker ontmoet hebt en dacht dat het een **huismus** was. Maar ze zien er net even anders uit... Let maar eens op!

Soms bouwen ze een holletje in het grote nest van een **ooievaar of buizerd!** Zo hebben ze een persoonlijke bodyguard.

Welkomstkaart Huiszwaluw

1

Huiszwaluwen broeden graag onder overstekende (witte!) dakgevels, aan de noord- en oostzijde van het gebouw. Een kunstnestje helpt ze op weg!

Nestkommetjes zijn eenvoudig te verkrijgen en aan te brengen. Geen geschikte plek op het huis? Misschien is er ruimte in de straat voor een heuse huiszwaluwtil..

Voor het maken van een nestkommetje, gebruikt de huiszwaluw modder.

Combineer het oppervlakkig afvoeren van regenwater met het natuurlijker inrichten van de buurt; wadi's en watergangen met natuurvriendelijke oevers bieden modderige plekken en trekken insecten aan.

2

3

Ook bloemen en kruiden trekken veel insecten aan, die de huiszwaluw kan eten.

Zaai bloemenzaadjes op het plein. Gebruik hiervoor bloemsoorten die van nature in Nederland voorkomen.

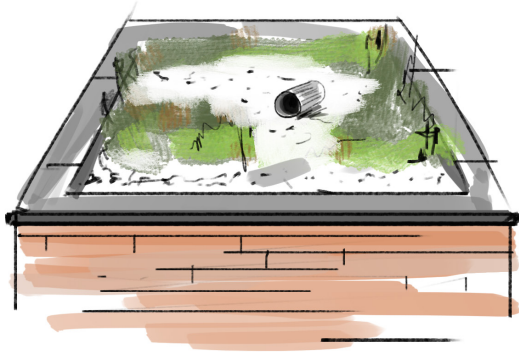
Dit wist je nog niet van mij

Ze bouwen hun **nestje van modder**. Druppeltje voor druppeltje...

Zie je ze in mei weer vliegen? Dan hebben ze net **9.000 km** gevlogen vanuit zuidelijk Afrika!

1 zwaluw eet per week zo'n **50.000 muggen** en vliegjes voor je op!

Welkomstkaart Scholekster

1

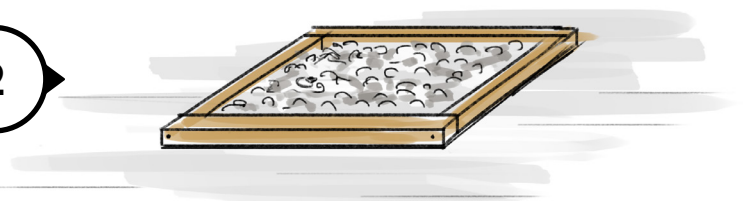
In de stad broeden ze steeds vaker op grinddaken en/of deels groene daken.

Combineer regenwatermaatregelen op daken met het natuurlijk inrichten van daken. Leg grind aan in combinatie met sedumplantjes. Plaats enkele delen gresbuis als schuilplaats voor de kuikens.

2

Kale daken? Of juist volledig groene daken? Leg dan enkele grind- of schelpeneilanden aan.

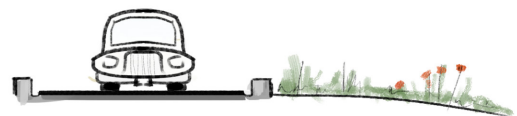
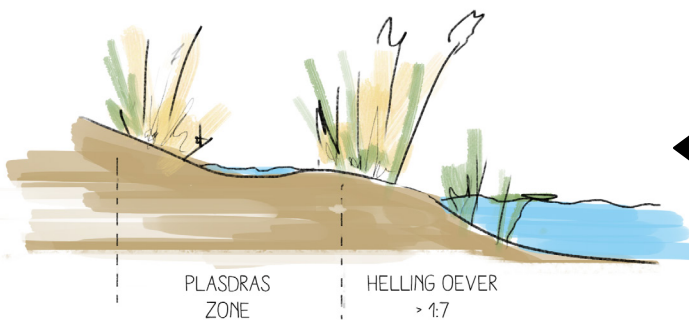
Maak een vierkante rand van hout of tegelband en vul deze met grind of schelpenzand. Vergeet de gresbuis niet!

3

Aan de kust vindt de scholekster voedsel op het wad. In de stad vindt hij het op grasveldjes, berm en langs natuurvriendelijke oevers.

Leg daarom speelveldjes aan of veldjes met wilde bloemen.

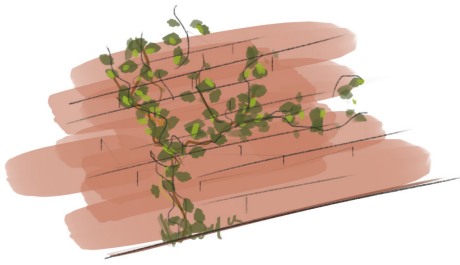

Dit wist je nog niet van de scholekster

Het is de enige weidevogel die de jongen actief voert. Daarom kunnen zij gebruik maken van platte daken, waar weinig voedsel is.

De snavel van de scholekster slijt snel, maar groeit ook snel! Hierdoor kan de snavel van vorm verschillen afhankelijk van het voedsel; van lang en puntig, naar kort en stomp.

Welkomstkaart Grauwe vliegenvanger

1

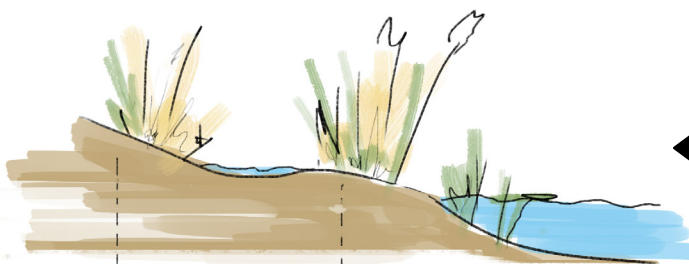
Ze voelen zich veilig in gevelbeplanting, zoals klimop en hop. Ook in dichte struiken. Zoals de meidoorn of sleedoorn!

Muur beplanting werkt als isolatie; laat **hop of klimop** tegen het gebouw opgroeien. Of **vervang een hek of scheiding daarom voor een sleedoornhaag!**

Holletjes zijn lastig te vinden. Een halfopen nestkast nemen ze graag in bezit!

Vliegenvangers nestelen graag op beschutte plekjes. Hang het nestkastje op **tussen de beplanting of onder een afdak.**

2

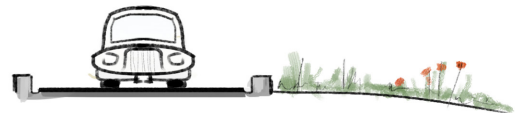
PLASDRAS
ZONE

HELLING OEVER
> 1:7

3

De naam zegt het al; ze eten vliegende insecten. Die op hun beurt op water en bloemen afkomen.

Zaai bermen in met Hollandse bloemen. En leg natuurvriendelijke oevers aan. Prachtig om te zien, bordenvol bloemen en het trekt veel insecten aan!

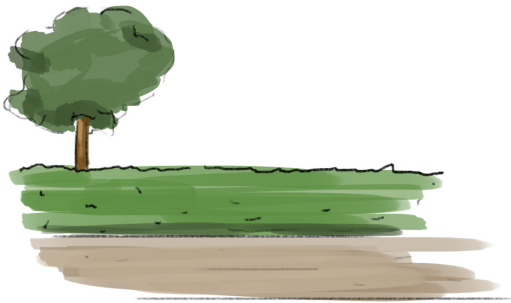

Dit wist je nog niet van de grauwe vliegenvanger

Vanaf een uitkijkpost, zoals een tak of een paaltje, vliegt de vliegenvanger korte stukjes om vliegjes uit de lucht te vangen.

Dit kleine grijze vogeltje overwintert in West Afrika en zuidelijker. Een enorme afstand voor dit kleine vogeltje!

Welkomstkaart Sleedoornpage

1

Zoals de naam aangeeft is de sleedoornpage onlosmakelijk verbonden met de sleedoorn.

Vroeger werden sleedoorn- en meidoornhagen als natuurlijk prikkeldraad gebruikt. Vervang een hek of schutting daarom voor een sleedoornhaag!

2

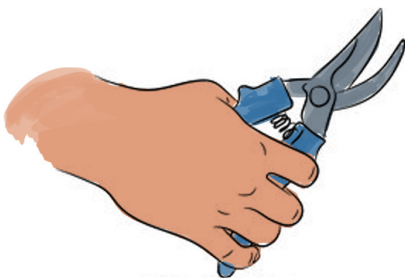
Ook pruimenbomen worden als waardplant (plant waarop de eitjes worden gelegd) gebruikt!
Urban farming? Plant een pruimenboom en het levert zowel jou als de sleedoornpage wat op.

3

Onderhoud van de sleedoorn is belangrijk; snoei elk jaar ongeveer de helft van de haag.

De sleedoornpage maakt gebruik van jonge takken. Maak afspraken met beheer & onderhoud dat de sleedoornhagen jaarlijks om-en-om gesnoeid worden.

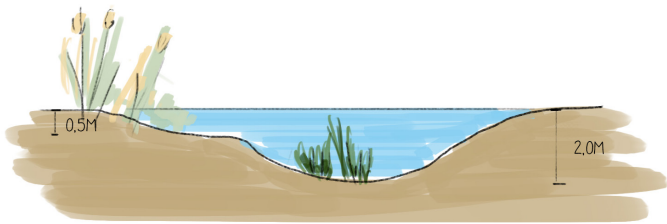

Dit wist je nog niet van de sleedoornpage

Mannetjes verzamelen zich op een markante ontmoetingsboom. Van hieruit voeren zij dwarrelvluchten uit op zoek naar vrouwtjes.

De maatregelen leveren jou ook wat op!
Sleedoorns zijn goed in te zetten als heg en pruimenbomen geven heerlijke vruchten.

Welkomstkaart Kamsalamander

1

Ze planten zich voort in amfibieënpoelen; heldere geïsoleerde poelen, vol met waterplanten.

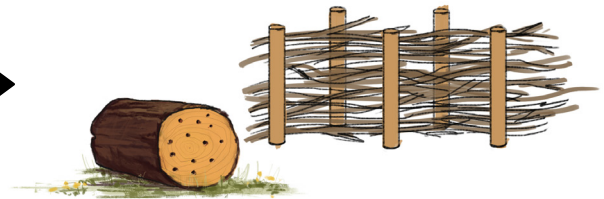
Combineer regenwaterafvoer met de aanleg van een amfibieënpoel! De poel heeft een oppervlakte van 200m²-500m² en heeft ondiepe (tot 0,5 m) en diepe (tot 2 m) delen. Online zijn goede handleidingen te vinden.

Op het land verstopt de kamsalamander zich graag. Rommelige hoekjes, dood hout en houtwallen bieden schuilplaatsen.

Zorg voor schuil- en foerageerplekken binnen 80 meter van de poel. Bijvoorbeeld door het plaatsen van **boomstammen, een houtwal of meidoorn- of sleedoornhagen** als perceelgrens of rondom parkeerplaatsen.

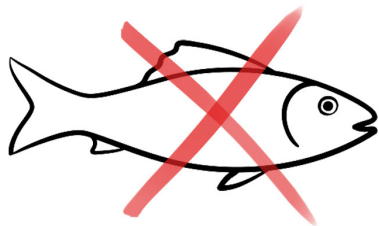
Een houtwal of takkenril maak je eenvoudig door het plaatsen van paaltjes, waartussen je snoeihout opstapelt. Een mooie plek voor **snoeiafval**.

2

3

Geen vissen! Vissen eten eitjes en jonge salamanders. Dus houdt de poel vrij van vis.

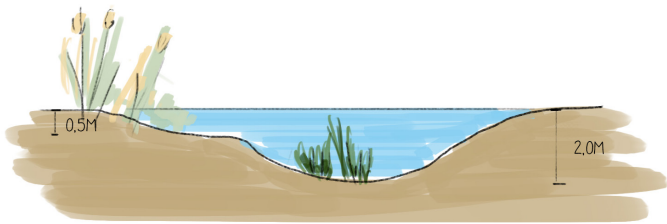
Dit wist je nog niet van de kamsalamander

De kamsalamander wordt ook wel waterdraakje genoemd. Je ziet wel waarom!

Je kunt individuen herkennen aan het unieke vlekkenpatroon op de buik.

Hij leeft slechts 4 maanden in het water, van juli tot maart leeft de kamsalamander op het land.

Welkomstkaart Knoflookpad

1

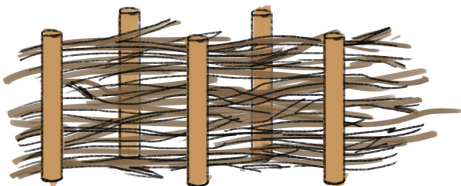
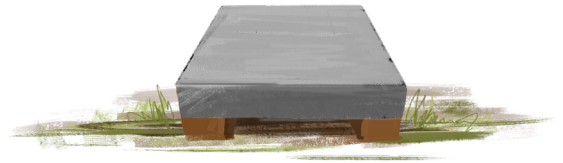
Ze planten zich voort in amfibieënpoelen; heldere geïsoleerde poelen, vol met waterplanten.

Combineer regenwaterafvoer met de aanleg van een amfibieënpoel! De poel heeft een oppervlakte van 200m²-500m² en heeft ondiepe (tot 0,5 m) en diepe (tot 2 m) delen. Online zijn goede handleidingen te vinden.

Overdag graaft de knoflookpad zich in, in rul zand. Open plekken met zandgrond zijn dus erg belangrijk.

Leg enkele bulten rul zand neer in de buurt van de poel. Hark deze in de winter, om de bulten kaal te houden zonder planten. Je kunt ook **grindtegels op halve bakstenen plaatsen**, met daaronder rul zand. Handige stapstenen voor in de tuin en weinig onderhoud.

2

3

Rommelige hoekjes, door hout en houtwallen bieden een schuilplaats voor de winter en trekt voedsel (insecten) aan.

Zorg voor schuil- en foerageerplekken binnen 80 meter van de poel. Bijvoorbeeld door het plaatsen van boomstammen, een houtwal of meidoorn- of sleedoornhagen als perceelgrens of rondom parkeerplaatsen.

Dit wist je nog niet van de knoflookpad

Bij verstoring geeft de knoflookpad een knoflookachtige geur af. Vandaar de naam!

Na een nacht van jagen graaft de pad zich 's ochtends in, in rul zand. Tegen gevaar en uitdroging.

De knoflookpad kan van kleur verschillen. Van donkerbruin tot rode vlekken.

Welkomstkaart Wilde Bijen

Sommige bijen bouwen nestgangen in de grond.

Maak open stukjes (zand)grond voor bijen die nestjes graven. Plaats een plantenbak (of stoeptegels) op 4 halve bakstenen en verwijder de stenen die eronder liggen.

Ø 2-10 mm

Om zo hard te kunnen werken, hebben wilde bijen water nodig. Maar pas op! Bijen kunnen snel verdrinken.

Een vijvertje of waterplas met een ondiepe oever is ideaal. Maar ook een waterschaal voldoet. Leg hier knikkers of steentjes in, zodat de bijen niet verdrinken.

1

2

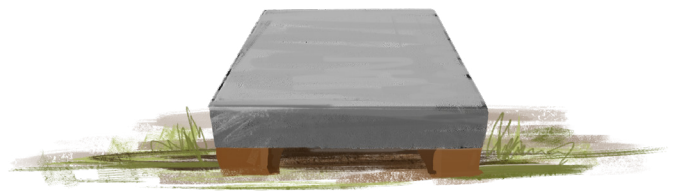
3

4

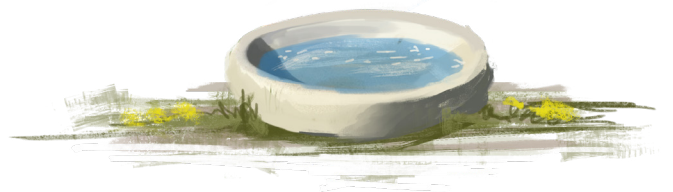
Alle wilde bijen eten stuifmeel van bloemen. Sommige zijn erg kieskeurig. De bijen van de aandachtsoortenlijst houden van boterbloemen, distels en paardenbloemen.

Zaai wegbermen in met Hollandse bloemenmengsels. Gebruik grastegels voor parkeerplaatsen. En gebruik meidoorn- en sleedoornhagen als (erf)scheiding.

Andere bijen maken nestjes in kleine gaatjes, zoals in riet of dood hout. Als het maar een lekker zonnig plekje is.

Gebruik boomstammen als scheiding tussen percelen, bermen of parkeerplaatsen. Boor op de kops kant kleine gaatjes in de stammen voor bijen.

Dit wist je nog niet van wilde bijen

Wilde bijen steken vrijwel nooit! Ze hebben geen bijenkorf om te verdedigen en meestal ook geen angel.

Gewone kleine wespbij

Dit bijtje legt zijn eitjes in het nestje van andere bijen. Net als een Koekoek. Slim he? Dus help je andere bijen, dan help je deze bij.

Ranonkelbij

Dit is een kieskeurig bijtje; je ziet ze vrijwel alleen op boterbloemen!

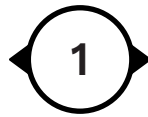
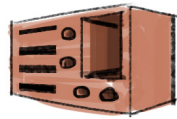
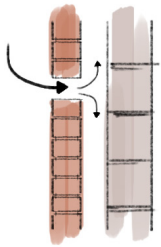
Kauwende metselbij

Waar de naam kauwende metselbij vandaan komt? Nou, de wanden van zijn nestje en het sluitpropje maken ze van fijngekauwde planten. Een heel werk kan ik je vertellen!

Paardenbloembij

Zandbijen zijn goede gravers! Gangen kunnen 5 tot wel 60 cm diep zijn.

Welkomstkaart Vleermuizen

Veel vleermuizen maken graag gebruik van (oude) gebouwen, waar ze schuilplekjes vinden in kieren, onder dakpannen en in de spouw.

Laat kieren of de spouw open en toegankelijk. Of plaats speciale vleermuiskasten en vleermuisgevelstenen in of tegen de muren. Plaats deze op de zuid- of westgevel van een gebouw.

Andere soorten maken gebruik van hollen in oude dikke bomen.

Hang op een aantal plekken vleermuiskasten aan de bomen, aan de zuid- of westzijde.

Door het maken van een insectenvriendelijke omgeving zorg je voor voedsel voor vleermuizen! Zaai bloemen in en plaats bloemrijke heggen zoals meidoorn of sleedoorn als hek of pleingrens. Dit trekt allerlei soorten insecten aan.

Dit wist je nog niet van mij

Gewone grootoorvleermuis

Check mijn oren! Ruim half zo lang als mijn hele lichaam. Ik kan dan ook goed jagen in kleine ruimtes, zoals een ruime zolder.

Rosse vleermuis

Ik jaag tot wel 30 kilometer vanaf mijn schuilplaats, tussen bomen of boven water. Overdags slaap ik graag in een kast aan een boom.

Franjestaart

Ik jaag graag tussen de bomen, waarbij ik mij staart gebruik om insecten te vangen en naar mijn bek te brengen.

Baardvleermuis

Als kleine en zeldzame vleermuis wordt ik niet veel gezien. Ik jaag naast loof- ook in naaldbos!